

Čís. 16880.**Nekalá soutěž (zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.)**

K otázce pasivního oprávnění k žalobě o náhradu škody podle § 3 zákona proti nekalé soutěži u osoby, která spolupůsobila při redakci a vydání tiskopisu (brožury).

(Rozh. ze dne 29. dubna 1938, Rv I 563/38.)

Počátkem měsíce června 1932 byla vydána v P. brožura nadepsaná: »K reorganisaci obuvnictví«, jejímž autorem měl býti domněle Spytihněv S., a obsahující mimo jiné údaje 1. a) že žalující firma B. (výrábějící obuv) poškodila dobrou pověst československého výrobku, že o zahraniční trhy obuvnického zboží byli obuvníci B-ovou působností připraveni, b) že žalobkyně v oněch důležitých součástkách, které mají býti z kůže, nahrazuje je papírem, dřevem a voskovým plátnem, a že kdyby to mnohý kupující věděl, nekoupil by takový výrobek, c) že si žalující firma nedovoleným a protizákonným způsobem zjednává přednost v odbytu výrobků, d) že se žalobkyně rve o každý příštípek na obuv s malým obuvníkem, že nebylo a není dosud v celém světě zvykem, aby bohatí továrníci obuvi ubírali chudým řemeslníkům práci a ničili drobné existence svých spoluobčanů zakládáním svých bezpočetných vlastních prodejen a správkáren, e) že nikdy nebylo tak velké množství lidí se zkaženými nohama jako nyní, že si nešťastníci docela zmrzačili nohy obuví, k jejíž koupi se nechali zlákat zdánlivou lácí, f) že se B-ovi dostává při stamilionových ziscích celé desítky milionů na daňových úlevách, g) že se žalující firma snažila své konkurenty v očích konsumentů očerniti a takovéto jednání neodpovídá našim mrávům a zvyklostem obchodním, že to není kolegiální a gentlemanské, h) že žalobkyně provádí hospodářský útisk celého obuvnického oboru s celým přičleněným průmyslem a zničila desetitisíce existencí, ch) že v nejkritičtějších dobách našeho odboje sloužil B. Rakousku, a že ač se ničím na našem osvobození nezasloužil, přece se mu dostává v naší osvobozené vlasti největší výhody mnohdy na škodu těch, kteří obětovali na oltář vlasti statky i životy, a i) konečně jiné údaje, zlehčující výrobní a podnikatelskou činnost žalující firmy, dále 2. že nejvyšší mzdy u žalující firmy B. patří do říše pohádek, že jest skutečností, že odměny za jednotlivé úkony u žalující firmy jsou jedny z nejnižších a že vyšší výdělky jsou dosahovány pouze vybičováním největší výkonnosti, že krajně vybičovanou výkonností jejich spolupracovníků, jež pohyblivý pás žene k šílenému chvatu, jsou dělníci sníženi na stroje, neboť jsou pouhými roboty, že úmornou prací jsou drásány nervy, tisícům podlamováno předčasně zdraví, takže se mnohý již ve třiceti letech stává invalidou, a že o tom žalobkyně nikde nic nepíše.

Brožuru tu vydal »Říšský svaz obuvníků, obuvního a kožního průmyslu a příslušného odvětví pro republiku Československou v P.« a

rozeslána jak v P., tak po celé republice poštou i osobně jak členům žalovaného Svazu, tak i různým redakcím, poslancům a soukromníkům. V době vydání uvedené brožury byl žalovaný předsedou tiskového odboru řečeného svazu a členem jeho ústředního výkonného odboru. Tiskový odbor uvedeného svazu se jednomyslně usnesl na projednání závadné brožury, ta byla v něm čtena, a když před tím některá místa byla vyškrtána a jiná zase vložena, usneseno, aby brožura byla zaslána ke konečné redakci Dr. G-ovi, aby byla nezávadná, protože tehdy napadená firma veškeré věci toho druhu žalovala. Do tiskové komise, kde byl přítomen mimo jiné žalovaný, byl zavolán Dr. G., jemuž bylo řečeno, že chtějí vydati brožuru, že jest již napsána, a byl požádán, aby z brožury vymýtil veškeré urážlivé výroky, že se obávají, aby nebyli žalováni. V ústředním výkonném výboru bylo navrženo a usneseno, aby byla brožura vydána a zaslána kruhům parlamentním a živnostenským. Žalovaný hlasoval pro návrh. Tvrdíc, že uvedená brožura byla vydána za účelem soutěže, ježto se v brožuře praví, že Říšský svaz obuvníků byl ustaven na obranu hospodářsky utlačených a zbídačených, sociálně slabých, ohrožených existencí a že si vytkl za úkol odstraniti náskok a zvýhodnění poskytovaná silnému jedinci, že se žalovaný na celé akci osobně zúčastnil, že zejména jako předseda tiskového odboru nejen nic neučinil, aby se brožura do tisku nedostala, nýbrž naopak s obsahem jejím souhlasil a vytištění a rozeslání její schválil, že se žalovaný dostal v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním, které jest způsobilé značně poškoditi žalující firmu jako soutěžitelku, že údaje o poměrech vlastního podniku jsou způsobilé oklamati spotřebitelské kruhy a zjednati tím podniku žalovaného a ostatním konkurenčním podnikům na újmu žalující firmy přednost při soutěži, domáhá se žalující firma »B.« na žalovaném, aby se zdržel údajů a jejich rozšiřování, způsobilých poškoditi podnik žalující firmy a vinících ji z porušení dobrých mravů soutěže a ji zlehčujících, zejména zdržeti se rozšiřování nepravdivých a urážlivých tvrzení výše uvedeného obsahu pod 1 a 2, dále aby vzal z oběhu veškerá čísla brožury Spytihněv S. »K reorganisaci obuvnictví«, vydané v roce 1932, pokud s nimi žalovaný může nakládati, aby zaplatil přiměřené odškodné za utrpěné příkoří a jiné osobní újmy ve výši 30.000 Kč rukou společnou a nerozdílnou s výše uvedeným svazem a aby zničil veškerá čísla brožury, o níž jde, a že se žalobkyni přiznává právo uveřejnění odsuzující rozsudek bez důvodů na útraty žalovaného do určité výše a v určitých časopisech. Žalovaný namítl proti žalobě mimo jiné, že se osobně nezúčastnil ani sepsání, ani uveřejnění, ani rozšiřování inkriminované brožury, že brožuru vydal svrchu uvedený svaz a žalobkyně neprávem žaluje jednoho z několika tisíců členů onoho svazu, že na vydání brožury se usnesl ústřední výbor svazu a kdyby byl žalovaný i proti návrhu hlasoval, nebyl by vydání brožury zamezil, ježto rozhoduje majorita, dále že po schůzi svazu, v níž bylo jednání o brožuře, byla brožura odnesena k Dr. G-ovi, aby brožuru přečetl a vymýtil z ní

veškeré snad závadné části, nebo závadná místa, že však brožuru opravenou Dr. G-em někdo z kanceláře Dr. G-a odnesl a aniž byla znovu předmětem jednání ve svazu, dal ji do tiskárny, takže nikdo z členů svazu před tiskem již dotčenou brožuru neviděl a nečtl. S o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby co do zdržení se údajů uvedených pod 1., dále co do vzetí všech čísel brožury z oběhu, s nimiž může žalovaný nakládati, a konečně odsoudil žalovaného zaplatiti žalobkyni odškodné za utrpěné příkoří 10.000 Kč, jinak žalobu zamítl a uvedl v d ů v o - d e c h v otázce, o níž tu jde: Žaloba vidí porušení zákona proti nekalé soutěži v tom, že se žalovaný zúčastnil všech schůzí řečeného svazu jako předseda tiskového odboru, kde se jednalo o brožuru, že tedy o akci věděl, že nic neučinil, aby se brožura do tisku nedostala, že naopak s jejím obsahem souhlasil a její vytištění a rozeslání schválil. Říšský svaz jest právnickou osobou. Všechna porušení zákona proti nekalé soutěži jsou kvasidelikty, z čehož plyne, že se jich přímo osoba právnická nemůže dopustiti, protože nemá samostatnou vůli a může jednati pouze prostřednictvím přirozených (fysických) osob. Proto také jest právnická osoba bezvýjimečně odpovědna za následky bezprávných činů, které její zástupci při vykonávání činnosti jí přikázané spáchali (Ehrenzweig, System, VI. vyd., str. 626/627). Již z toho vyplývá, že se právnická osoba nemůže mimosmluvně dopustiti bezprávného jednání a že se ho především dopouští fysická osoba, t. j. zástupce právnické osoby a že se pak přičítá za splnění dalších určitých předpokladů i osobě právnické. Z toho plyne dále, že se i podle zákona proti nekalé soutěži dopouští bezprávného jednání na prvním místě zástupce osoby právnické, který porušil sám zákonná ustanovení zákona proti nekalé soutěži, a že se teprve na druhém místě ono jednání přičítá osobě právnické. Žalovaný ani nepopírá ve svém přednesu, že by byl hlasoval v ústředním výkonném výboru nebo v tiskové komisi proti vydání brožury, nýbrž hájí se jen tím, že i kdyby byl hlasoval proti jejímu vydání, že by nebyl vydání brožury zamezil, ježto rozhoduje majorita. Byv slyšen k důkazu uvedl, že se nepamatuje, zda při podobné schůzi byl. Z toho je zřejmé a soud také podle § 267 c. ř. s. ve spojení s § 272 c. ř. s. pokládá za doznané, že žalovaný nehlasoval proti návrhu, nýbrž pro něj. Uváží-li se tudíž, co shora uvedeno, o činnosti žalovaného při vydání brožury, jest žalovaného pokládati za osobně odpovědného za údaje uvedené v brožuře, které za jeho předsednictví byly užity a schváleny, neboť nelze připustiti, aby se orgánové osob právnických páchajíce bezprávné činy, zprostilí viny poukazem na to, že nejednali za svou osobu, nýbrž jako orgán právnické osoby, kterážto námitka jest na místě pouze při jednáních smluvních. Nesprávný je také názor žalovaného, že neodpovídá ani proto, že by jeho možný odpor nezamezil vydání brožury, ježto rozhodla majorita. Naopak správné je, že kdyby se na odpor byl postavil a proti vydání brožury hlasoval, že by se na jeho straně nemohlo mluvit o nějakém bezprávném činu, neboť podle názoru soudu žalovaný jako pouhý

orgán právnické osoby za delikty jinými orgány spáchané nemůže býti činěn odpovědným. To zejména platí při usneseních kolegiálních sborů, kde za bezprávné činy podle obdoby § 337 obč. zák. mohou býti činěni odpovědnými pouze ti, kteří pro vykonání bezprávného činu hlasovali. Z toho je zřejmé, že vznesená námitka nedostatku pasivního oprávnění k žalobě není důvodná. Odvolací soud zamítl zcela žalobu. Důvody: Prvý soud došel k závěru, že žalovaný jest osobně odpověden za údaje v brožurě, které za jeho předsednictví v tiskové komisi byly užity a schváleny. Odvolací soud nesouhlasí s názorem prvního soudu. Podle zjištěného stavu byla brožura v tiskovém odboru čtena, některá místa byla vyškrtána a jiná zase vložena a konečně usneseno, aby byla zaslána ke konečné redakci Dr. G-ovi, aby byla nezávadná. Nebyl tedy obsah brožury v tiskovém odboru schválen a žalovaný tam prohlásil, že není právníkem a že nemůže převzít odpovědnost za onu brožuru. Avšak i když žalovaný pro vydání brožury hlasoval, neodpovídá za ni osobně, neboť její obsah nebyl tak, jak byla v tiskovém odboru čtena, schválen, nýbrž její úprava byla vyhrazena Dr. G-ovi, aby byla nezávadná; po úpravě však již do tiskového výboru vrácena nebyla a nebylo o ní již jednáno ani hlasováno. Jest tudíž oprávněna námitka nedostatku pasivního oprávnění ke sporu. Bylo proto důvodnému odvolání vyhověno, aniž bylo třeba se zabývatí dalšími vývody odvolání.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Závadné údaje byly uveřejněny v rozšiřovaném tiskopisu, jak to bylo uvedeno v žalobě k jejímu odůvodnění. Má tu tedy v otázce pasivní legitimace a odpovědnosti za obsah brožury význam ustanovení § 3 zák. proti nekalé soutěži. Podle názoru dovolacího soudu nelze žalovaného se zřením na skutkové zjištění, jež učinily nižší soudy v této otázce, zprostiti odpovědnosti za obsah brožury. Podle zjištění byl žalovaný předsedou tiskového odboru říšského svazu obuvníků, obuvního a kožního průmyslu a přísl. odvětví pro republiku Československou, pod jehož označením byla pak brožura vydána, a mimo to byl také členem ústředního výboru jmenovaného svazu. Podle zjištění bylo v zásadě dojednáno, že brožura má býti vydána; žalovaný sám připouští v dovolací odpovědi, že mu náležela exekutiva v tiskových věcech; brožura byla v přítomnosti žalovaného v tiskovém odboru čtena, bylo o ní jednáno také s Dr. G., který — třebas k popudu se strany žalovaného — měl ji upravit tak, aby byla nezávadná. Nebylo zjištěno, že by si byl žalovaný vyhradil ještě konečné rozhodnutí o úpravě anebo o vydání po úpravě, a nezáleží tudíž na tom, jak se brožura po úpravě dostala do tisku. Za těch okolností jest uznati, že také žalovaný spolupůsobil při redakci brožury a při jejím vydání, protože tu je třeba přihlížeti k celému jednání přípravnému a nikoli jen k jeho konečné fási,

kteřou bylo odevzdání do tiskárny. Žalovaného nemůže vůči žalobkyni zprostiti odpovědnosti ani ona výhrada, k níž poukazuje odvolací soud, totiž jeho prohlášení, že prý není právníkem a že nemůže přejímati odpovědnost za brožuru, ani skutečnost sama, že úprava byla provedena advokátem.

Protože odvolací soud omeziv se na otázku pasivní legitimace, další část odvolání žalovaného nezkoumal, bylo rozsudek zrušiti a vrátiti věc odvolacímu soudu, když otázka odpovědnosti žalovaného byla nyní dovolacím soudem rozřešena odchylně.

Čís. 16881.

Nekalá soutěž (zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.).

Politický boj o zákonnou úpravu vzájemného poměru velkých podniků a drobného živnostnictva sám o sobě nelze míti za nekalou soutěž, i kdyby se požadovaná úprava dotkla hmotných zájmů jedné z bojujících skupin, pokud údaje jsou věcné a nepřekročují meze potřeby určené právě účelem onoho boje, třebaže by se týkaly také poměrů způsobených některým určitým podnikem náležejícím ke kritisovanému systému.

Jde však o údaje závadné s hlediska zákona proti nekalé soutěži, jsou-li nepravdivé nebo takové, které mohou podnik zlehčiti a kterými se může působiti na zákazníky, aby pro přednesené výtky dali napříště i v hospodářské soutěži přednost jedné skupině na újmu druhé. Nerozhoduje, že jedna skupina jednala v obraně proti nekalé reklamě druhé skupiny.

Nárok na odškodné a uveřejnění rozsudku není odůvodněn, měl-li žalovaný úspěch ve značné míře a byl-li závadný tiskopis krátce po vydání zabaven.

Nevhodnost uveřejnění rozsudku, uplynula-li od vydání tiskopisu značná doba.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1938, Rv I 717/38.)

Na podkladě brožury, o niž je řeč v předchozím rozhodnutí č. 16980 Sb. n. s., se domáhá žalující firma »B.« vydání rozsudku téhož obsahu, jako jest uveden v onom rozhodnutí, a to na »Říšském svazu obuvníků, obuvního a kožního průmyslu a přísl. odvětví pro ČSR.«, který dotčenou brožuru vydal. Nižší soudy uznaly podle žaloby co do zdržení se údajů uvedených v předchozím rozhodnutí pod 1. a) až ch), dále co do vzetí všech čísel brožury z oběhu, pokud s nimi žalovaný může nakládati a konečně odsoudily žalovaného zaplatiti žalující firmě odškodné za utrpěné příkoří 10.000 Kč, jinak žalobu zamítly.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného zamítl žalobu i v příčině zdržení se údajů dotčených pod 1. písm. d), f), h), i) v předcho-